

NIEUWE BANEN DOOR SCHAALVERGROTING

- Naast banenverlies ook banenwinst in de landbouw.
- 'Dit inzicht is belangrijk voor het Europees beleid.'

Elk jaar daalt het aantal banen in de Nederlandse landbouw met 2 procent als gevolg van mechanisatie en schaalvergroting. Dat cijfer is bekend. Wat we niet wisten is dat die 2 procent het cijfer onder de streep is. Want elk jaar blijkt maar liefst 8 procent van de banen te verdwijnen, terwijl er 6 procent nieuwe banen bijkomen. Dat rekende de Wageningse econome Liesbeth Dries uit aan de hand van boekhoudgegevens tussen 1990 en 2005.

In andere Europese landen zie je eenzelfde beeld. In Duitsland verdwenen jaarlijks 10 procent van de banen in de landbouw, maar kwamen er 8 procent nieuwe bij. En in Zuid-Europese landen was de dynamiek nog groter. In de Griekse landbouw verdween 15 procent van de banen, maar kwam er ook 11 procent bij; in Italië verdwenen 20 procent van de banen maar kwamen er 13 procent bij. In Spanje kwamen er per saldo zelfs banen bij in de landbouw: een verlies van 14 procent werd ruimschoots gecompenseerd door 17 procent nieuwe banen, meldt Dries in het tijdschrift *Food Policy*.

De grote lijn is duidelijk: de modernisering van de landbouw, met

Mechanisatie in de landbouw hoeft niet ten koste te gaan van werkgelegenheid.

extra inzet van kapitaal en technologie, gaat niet per se ten koste van de arbeid, concludeert Dries. Ze ziet bijvoorbeeld een toename van ingehuurde arbeid: werknemers die in dienst zijn van een boer of tuinder. 'De schaalvergroting is zowel een creator als destructor van arbeidsplaatsen.'

Waaruit blijkt dat?

'In de periode 1990-2005 zijn er twee grote herzieningen van het Europese landbouwbeleid geweest, waarbij de bescherming van de markt werd afgebouwd en boe-

ren meer moesten concurreren op de wereldmarkt. De negatieve gevolgen van die liberalisering zijn altijd breed uitgemeten, maar na beide hervormingen steeg de toename van nieuwe banen in de landbouw relatief meer dan de afname van bestaande banen. Er kwam meer betaalde arbeid in de landbouw, doordat bedrijven gingen investeren in groei.'

Bij dit onderzoek is ook de Europese Commissie betrokken. Waarom wil de EU dit weten?

'De EU is beducht voor de ont-

volking van het platteland en wil daarom een beter zicht op de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de landbouw. De jaarlijks dalende trend in werkgelegenheid is niets nieuws. Wat dit onderzoek aantoonde, is dat achter die algemene trend, sterke tegengestelde dynamieken schuil gaan van creatie en destructie van banen. Dat inzicht is belangrijk voor het Europees beleid, want voor de creatie van banen heb je ander beleid nodig dan voor het opvangen van baanverlies.' **AS**

BOER NEEMT BEMESTINGSADVIES MET KORRELTJE ZOUT

- Overdadig fosfaatgebruik onwenselijk.

Bijna de helft van de akkerbouwers in de Noordoostpolder strooit meer fosfaat op het land dan volgens de bemestingsadviezen nodig is. Dit is onwenselijk, gelet op afnemende fosfaatvoorraad in de wereld, stelt Oene Oenema.

De Wageningse hoogleraar Nu-

triëntenmanagement en bodemvruchtbaarheid publiceerde het onderzoek in het tijdschrift *Nutrient Cycling in Agroecosystems*. Hij deed het onderzoek samen met Arjan Reijneveld, productmanager bij bodemkundig instituut Blgg.

De meeste akkerbouwers denken dat er minder fosfaat beschikbaar is in de bodem dan onderzoekers aangeven met het pw-getal. Dit getal drukt uit hoeveel fosfaat al in de bodem aanwezig is. Door

deze beschikbare fosfaat af te zetten tegen de fosfaatbehoefte van gewassen, kan zo de benodigde fosfaatgift worden berekend. Bijna 70 procent van de telers in de Noordoostpolder heeft weinig vertrouwen in dit pw-getal. Daarom strooit 45 procent van de telers meer fosfaat dan nodig is, voor de zekerheid. Riscomidend gedrag lijkt dan ook de belangrijkste reden dat de boeren meer fosfaat gebruiken dan nodig is, stellen Oene-

ma en Reijneveld. Ze adviseren dat zowel de boeren als hun adviseurs meer op maat gesneden bemestingsadviezen krijgen, om de fosfaatgift te verminderen. De Noordoostpolder is een mooi studieobject voor bemestingsonderzoek. Het bestaat pas sinds 1942, heeft een uniforme bodem en herbergt vooral akkerbouwers. Daardoor zijn de fosfaatverschillen in de bodem goed toe te schrijven aan het management van de boer. **AS**